

GEOGRAFIA

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

W SP 96

Przedmiotowy system oceniania uwzględnia:

1. Wiedza przedmiotu
2. Cele szczegółowe
3. Przedmiot oceniania w każdym semestrze
4. Sposoby oceniania
5. Obszary, które podlegają ocenie
6. Częstotliwość wystawiania ocen
7. Warunki uzyskiwania ocen
8. Warunki poprawy wyników
9. Sposoby powiadamiania rodziców i uczniów o wynikach, zasady wglądu do prac kontrolnych
10. Opis stawianych wymagań formom podlegającym ocenianiu
11. Dodatkowe zadania podlegające ocenianiu
12. Jakie prawa przysługują uczniowi w procesie oceniania

1. WIEDZA PRZEDMIOTU (z programu PLANETA NOWA autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziedzic)

Uczniowie rozpoczynają naukę geografii w **klasie V**, dlatego ważne jest właściwe wprowadzenie ich w tę dziedzinę wiedzy poprzez przedstawienie podziału nauk geograficznych i rozwinięcie umiejętności posługiwania się mapą oraz czytania jej treści w celu interpretacji zjawisk i procesów zachodzących w środowisku geograficznym oraz przestrzeni społeczno-ekonomicznej. Uczniowie poznają wówczas charakterystyczne krajobrazy Polski od Tatr po Pobreże Słowińskie, a także krajobrazy świata, poczynając od strefy równikowej, a kończąc na obszarach polarnych. Charakteryzują krajobrazy m.in. za pomocą odczytywania informacji z klimatogramów i map tematycznych.

W **klasie VI** uczniowie zdobędą wiedzę na temat współrzędnych geograficznych oraz ruchów Ziemi i ich następstw. W tym celu będą wykorzystywać modele, prowadzić obserwacje i pomiary w terenie. Poznają też środowisko geograficzne oraz problemy demograficzne i gospodarcze kontynentu europejskiego na przykładzie wybranych państw. Przy realizacji tego działu należy zwrócić uwagę na rozwijanie postawy szacunku i otwartości wobec innych kultur. Ważnym zagadnieniem będzie również poznanie państw sąsiadujących z Polską. Uczniowie w czasie zajęć będą planować wycieczki po tych państwach, przedstawiać atrakcje turystyczne, omawiać przemiany gospodarcze oraz poznawać relacje między Polską a państwami sąsiednimi.

W **klasie VII** uczniowie będą się uczyć o środowisku geograficznym, problemach demograficznych i rozwoju gospodarczym Polski. Omawiane treści będą odnoszone do skali europejskiej, tak by uczniowie mogli dokonywać porównań, wyciągać wnioski i formułować prawidłowości. Podstawa programowa kładzie duży nacisk na geografie regionalną, relacje we własnym regionie i utożsamianie się z „małą ojczyzną”. Realizacja tych treści będzie się odbywać poprzez udział uczniów w projektach edukacyjnych, przygotowywanie prezentacji multimedialnych, plakatów, filmów i wystaw fotograficznych. Dla uczniów, którzy w klasach IV–VI szkoły podstawowej uczyli się przyrody, uwzględniono treści z podstaw geografii. Jest to dodatkowy rozdział, który w okresie przejściowym ułatwi uczniom po kursie przyrody zrozumienie treści dotyczących współrzędnych geograficznych oraz przećwiczenie najważniejszych umiejętności wykorzystywanych podczas pracy z mapą. Także przy konkretnych zagadnieniach dotyczących środowiska przyrodniczego Polski rozszerzono treści o elementy geografii fizycznej ogólnej, tak by łatwiej było wprowadzić omawiane treści i dostosować

nauczanie do możliwości uczniów. Decyzja o realizacji zagadnień z geografii fizycznej ogólnej w klasie VII szkoły podstawowej należy do nauczyciela.

Ostatni etap szkoły podstawowej – **klasa VIII** – to czas na wędrówkę po odległych kontynentach. Uczeń, świadomy procesów zachodzących w środowisku geograficznym oraz rozumiejący zjawiska społeczno-ekonomiczne zachodzące we współczesnym świecie, będzie łatwiej zgłębiał wiedzę o wybranych państwach. Będzie również przygotowany do dokonywania porównań między omawianymi regionami, świadomy roli geografii w poznawaniu współczesnego świata i zachodzących w nim procesów.

2. CELE SZCZEGÓŁOWE

I. W sferze wiedzy geograficznej:

1. poznanie podstawowych metod badań geograficznych, interpretacji oraz prezentacji ich wyników,
2. opanowanie podstawowego słownictwa geograficznego w celu opisywania oraz wyjaśniania występujących w środowisku geograficznym zjawisk i zachodzących w nim procesów,
3. poznanie wybranych krajobrazów Polski i świata, ich głównych cech i składników,
4. poznanie dziedzictwa kultury regionalnej oraz narodowej i postrzeganie go w perspektywie kultury europejskiej oraz światowej,
5. określenie miejsca i roli Polski oraz Polaków we współczesnym świecie,
6. poznanie głównych cech środowiska geograficznego Polski, własnego regionu i najbliższego otoczenia – „małej ojczyzny”, a także wybranych krajów i regionów Europy oraz świata,
7. poznanie i opisywanie zjawisk oraz procesów zachodzących w środowisku przyrodniczym Polski, a także wybranych krajów i regionów Europy oraz świata,
8. integrowanie wiedzy przyrodniczej z wiedzą społeczno-ekonomiczną i humanistyczną,
9. poznanie zróżnicowanych form działalności człowieka w środowisku, ich uwarunkowań i konsekwencji oraz potrzeby racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
10. poznanie i zrozumienie wybranych problemów społeczno-gospodarczych w skali lokalnej, regionalnej i globalnej,

11. poznanie zróżnicowania społeczno-gospodarczego i kulturowego społeczeństw na świecie poprzez pogłębienie wiedzy o ludziach, społecznościach i narodowościach,

12. rozumienie współzależności między elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz związków i zależności w środowisku geograficznym w skali lokalnej, regionalnej i globalnej,

13. określenie prawidłowości w zakresie przestrzennego zróżnicowania warunków środowiska przyrodniczego oraz życia i różnych form działalności człowieka,

14. wiązanie aktualnych wydarzeń społecznych i politycznych z przeszłością,

15. zdobycie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali lokalnej, krajowej (geografia Polski), wielkich regionów oraz świata w różnych skalach czasowych,

16. dążenie do rozumienia treści geograficznych, a nie tylko do ich pamięciowego opanowania,

17. traktowanie wiadomości geograficznych, stanowiących wartość poznawczą samą w sobie, w sposób integralny, prowadzący do lepszego rozumienia świata, ludzi i siebie,

18. dostrzeganie różnego rodzaju związków i zależności (przyczynowo-skutkowych, funkcjonalnych, czasowych i przestrzennych).

II. W sferze umiejętności i stosowania wiedzy w praktyce:

1. planowanie, organizowanie i ocenianie własnej nauki oraz wzięcie za nią odpowiedzialności teraz i w przyszłości,

2. skuteczne porozumiewanie się w różnych sytuacjach, prezentację własnego punktu widzenia i uwzględnianie poglądów innych ludzi,

3. poprawne posługiwanie się językiem ojczystym oraz przygotowywanie się do publicznych wystąpień,

4. prowadzenie obserwacji i pomiarów w terenie, analizowanie, dokonywanie opisu, porównywanie, klasyfikowanie,

5. wykorzystywanie wiedzy i umiejętności geograficznych w celu lepszego rozumienia współczesnego świata,

6. korzystanie z planów, map, fotografii, rysunków, wykresów, danych statystycznych, tekstów źródłowych oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu zdobywania, przetwarzania i prezentowania informacji geograficznych,

7. czytanie i interpretację map różnej treści,

8. określanie związków i zależności między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego, ich wpływu na warunki życia człowieka i jego działalność, formułowanie twierdzeń o prawidłowościach, dokonywanie uogólnień,

9. ocenę uwarunkowań procesów przyrodniczych i społeczno-gospodarczych zachodzących w skali globalnej, regionalnej i lokalnej oraz różnych skalach czasowych,

10. wskazywanie i analizę związków przyczynowo-skutkowych oraz powiązań funkcjonalnych pomiędzy poszczególnymi komponentami środowiska geograficznego w różnych skalach przestrzennych i czasowych,

11. krytyczne myślenie, formułowanie sądów, wartościowanie, ocenianie zjawisk oraz procesów społeczno-kulturowych i gospodarczych zachodzących w różnych regionach świata oraz w Polsce,

12. stawianie pytań, formułowanie hipotez i kreatywne rozwiązywanie problemów,

13. podejmowanie nowych wyzwań oraz racjonalnych działań prośrodowiskowych i prospołecznych,

14. rozwijanie umiejętności percepcji przestrzeni i wyobraźni przestrzennej,

15. podejmowanie konstruktywnej współpracy z innymi, nabywanie kultury sprzyjającej umiejętności komunikowania się, kształtowania trwałych i skutecznych relacji w grupie, empatii,

16. wykorzystanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w życiu codziennym,

17. rozwijanie sprawności umysłowej oraz osobistych zainteresowań.

III. W sferze postaw i wartości (cele wychowawcze, aksjologiczne):

1. rozwijanie przekonania o użyteczności edukacji geograficznej w życiu codziennym,

2. poznawanie siebie, swoich predyspozycji, talentów oraz kształtowanie różnych aspektów własnej osobowości,

3. rozwijanie pasji poznawczej skutkującej wzrostem zainteresowania i motywacji wewnętrznej do uczenia się geografii,

4. rozwijanie dociekliwości poznawczej ukierunkowanej na poszukiwanie prawdy, dobra i piękna w świecie,

5. łączenie racjonalności naukowej z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem kulturowym ludzkości,

6. przyjmowanie postawy szacunku do środowiska przyrodniczego oraz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania,

7. kształtowanie poczucia tożsamości, patriotyzmu oraz postaw wspólnotowych i obywatelskich, 8. kształtowanie poczucia dumy z piękna ojczystej przyrody i dorobku naszego

narodu poprzez poznanie m.in.: różnych obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego własnego regionu i Polski, krajobrazów Polski, walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych oraz osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia, w tym sukcesów polskich firm na arenie międzynarodowej,

9. rozwijanie przekonania o potrzebie uczestnictwa w rozwoju własnego regionu i Polski, a także podejmowania działań na rzecz zachowania ich dziedzictwa przyrodniczego oraz kulturowego,

10. kształtowanie pozytywnych, emocjonalnych i duchowych więzi z krajem ojczystym, z najbliższym otoczeniem społecznym i przyrodniczym („małą ojczyzną”, własnym regionem), a także w pewnym stopniu z całą planetą Ziemią,

11. rozwijanie zdolności percepcji najbliższego otoczenia i miejsca rozumianego jako „oswojona” najbliższa przestrzeń, której uczeń nadaje pozytywne znaczenia,

12. poszukiwanie, odkrywanie i dążenie do osiągnięcia wielkich celów życiowych i wartości niezbędnych dla odnalezienia własnego miejsca w świecie na drodze rzetelnej i systematycznej pracy,

13. kształtowanie świadomości o potrzebie współpracy dotyczącej zwalczania zagrożeń środowiska przyrodniczego oraz zagrożeń społecznych,

14. przygotowanie się do życia w rodzinie, społeczności lokalnej oraz państwie,

15. kształtowanie postaw patriotycznych,

16. poczucie odpowiedzialności za stan środowiska geograficznego i przyszły rozwój społeczno-kulturowy i gospodarczy „małej ojczyzny”, własnego regionu i Polski,

17. rozwijanie poczucia estetyki oraz potrzeby kształtowania ładu przestrzennego,

18. przełamywanie stereotypów i kształtowanie postawy szacunku, zrozumienia, akceptacji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości

3. PRZEDMIOT OCENIANIA W KAŻDYM SEMESTRZE

W załączonych planach wynikowych.

4-6. SPOSOBY OCENIANIA, OBSZARY, KTÓRE PODLEGAJĄ OCENIE ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ WYSTAWIANIA OCEN

Skala ocen:

- ocena celująca – cel – 6
- ocena bardzo dobra – bdb -5
- ocena dobra – db -4
- ocena dostateczna – dst – 3
- ocena dopuszczająca – dop – 2
- ocena niedostateczna – nast. – 1

W ciągu semestru uczeń otrzymuje oceny cząstkowe z następujących obszarów:

- ❖ odpowiedź ustna – z 2-3 ostatnich lekcji - 1-2 razy w semestrze (skala ocen od 1 do 5),
- ❖ kartkówka – z 2-3 ostatnich lekcji (zapowiedziana lub nie) - 2-5 razy w semestrze (skala ocen od 1 do 5),
- ❖ pisemny sprawdzian z kilku lub kilkunastu lekcji (jednego rozdziału), zapowiedziany co najmniej tydzień wcześniej i poprzedzony powtórzeniem– 2-3 razy w semestrze (skala ocen od 1 do 6),
- ❖ zadanie domowe w zeszycie przedmiotowym lub zeszycie ćwiczeń- 2 – 3 razy semestrze (skala ocen od 1 do 6),
- ❖ zadanie domowe sprawdzane ilościowo na każdej lekcji (po przekroczeniu limitu dwóch braków zadań – oceny niedostateczne)
- ❖ aktywność podczas lekcji (wypowiedzi ustne, rozwiązywanie zadań w zeszycie lub na tablicy, wykonywanie rysunków) na każdej lekcji (pięć plusów =ocena bardzo dobra, pięć minusów =ocena niedostateczna) – zaznacza się w dzienniku lub notatniku nauczyciela symbolami „+” oraz „-”.
- ❖ praca na lekcji (indywidualne wypełnianie kart pracy) – kilka razy w semestrze (skala ocen 1-6)
- ❖ zadanie dodatkowe (zadania z podręcznika, plakaty, albumy, prezentacje, pomoce naukowe, udział w konkursach, itp.) – na prośbę ucznia (skal ocen od 4 do 6 lub „+”)
- ❖ praca w grupie – 1-2 razy w semestrze (skala ocen od 1 do 6).

Zadania dodatkowe na sprawdzianie i w zeszycie wpływają na podwyższenie oceny. Jeżeli praca obowiązkowa jest wykonana na oceną bardzo dobrą, poprawnie wykonane zadanie dodatkowe podwyższa ocenę do celującej. Jeżeli w zadaniach obowiązkowych są błędy, zadanie dodatkowe podwyższa ocenę - maksymalnie o jeden stopień.

Oceny cząstkowe mają różną rangę.

Ocenę semestralną i końcoworoczną wystawia się biorąc pod uwagę rangę ocen cząstkowych, w kolejności:

- I. oceny ze sprawdzianów (10),
- II. oceny z kartkówek (7),
- III. oceny z odpowiedzi (6),
- IV. oceny za zadania dodatkowe (5),
- V. oceny za praca indywidualną podczas lekcji (5),
- VI. oceny za zadania domowe (4),
- VII. oceny za aktywność (2),
- VIII. oceny za pracę w grupie (1).

Przy wystawianiu oceny końcoworocznej uwzględnia się ocenę z pierwszego semestru.

Uczniom z dysfunkcjami oraz z niepełnosprawnością w procesie oceniania przysługują ulgi zalecane w opinii z PPP oraz w orzeczeniu o niepełnosprawności.

Aby uzyskać najwyższą - celującą ocenę semestralną lub końcoworoczną uczeń powinien:

- rozwiązywać dodatkowe zadania na sprawdzianie,
- wykonywać zadania dodatkowe w zeszycie przedmiotowym, na karcie pracy lub w innej formie (plakat, album, prezentacja, itp.)
- brać udział we konkursach geograficznych

Zasady przeliczania punktów na ocenę:

- a. poniżej 30% możliwych do uzyskania punktów – niedostateczny;
- b. 30% - 49% - dopuszczający;
- c. 50% - 74% - dostateczny;
- d. 75% - 89% - dobry;
- e. 90% - 99% - bardzo dobry;
- f. 100% i/lub zadanie dodatkowe (do decyzji nauczyciela) – celujący.

Przy ocenianiu prac pisemnych uczniów mających obniżone kryteria oceniania nauczyciel stosuje następujące zasady przeliczania punktów na ocenę:

- a) poniżej 19% możliwych do uzyskania punktów – niedostateczny;
- b) 20% - 39% - dopuszczający;
- c) 40% - 54% - dostateczny;
- d) 55% - 70% - dobry;
- e) 71% - 89% - bardzo dobry;
- f) 90% - 100% - celujący.

8. WARUNKI POPRAWIANIA WYNIKÓW

Uczeń ma prawo do poprawy oceny ze sprawdzianu, kartkówki oraz zadania domowego, jeżeli uzyskał z tych obszarów ocenę dostateczną lub niższą. Poprawa sprawdzianu i kartkówki odbywa się poza lekcjami geografii. Uczeń umawia się z nauczycielem na dogodny termin, nie później, niż dwa tygodnie od daty oddania sprawdzianu (kartkówki). Oceny za zadania domowe, uzupełnione przez ucznia lub też w formie dodatkowych zadań, są poprawiane przy następnym sprawdzaniu zeszytu, albo na prośbę ucznia.

Uczeń nieobecny w szkole podczas sprawdzianu, powinien napisać zaległy sprawdzian w terminie uzgodnionym z nauczycielem, nie dłuższym, niż dwa tygodnie od daty powrotu do szkoły. Jeżeli uczeń nie dotrzyma terminu nauczyciel ma prawo skontrolować wiedzę ucznia podczas lekcji. W wyjątkowych sytuacjach uczeń może zostać zwolniony z napisania sprawdzianu.

Uczeń nieobecny w szkole podczas kartkówki nie musi pisać zaległej pracy.

Ocenę niedostateczną z odpowiedzi ustnej można poprawić z bieżącego materiału na kolejnych lekcjach (o terminie decyduje nauczyciel).

Ocena poprawiona jest wpisywana do dziennika jako druga, po znaku „/”. Przy wystawianiu ocen semestralnych bierze się pod uwagę obie z oceny.

Zaproponowaną przez nauczyciela, dwa tygodnie przed klasyfikacją, ocenę uczeń może podwyższyć o jeden stopień, jeżeli:

- ❖ frekwencja na zajęciach z danego przedmiotu nie jest niższa niż 80% (z wyjątkiem długotrwałej choroby),
- ❖ ma usprawiedliwione wszystkie nieobecności na lekcjach przedmiotu

- ❖ ,przystąpił do wszystkich przewidzianych przez nauczyciela form sprawdzianów i prac pisemnych,
- ❖ uzyskał ze wszystkich sprawdzianów i prac pisemnych ocen pozytywne (wyższe niż ocena niedostateczna), również w trybie poprawy ocen niedostatecznych,
- ❖ skorzystał ze wszystkich oferowanych przez nauczyciela form pomocy, w tym konsultacji indywidualnych

Poprawa oceny nastąpi po napisaniu przez ucznia sprawdzianu z materiału, którego otrzymał oceny z prac kontrolnych niższe, niż oczekiwana ocena semestralna lub końcoworoczna i uzyskaniu liczby punktów zgodnej z ogólnoszkolnymi zasadami.

Uczeń nie może podwyższyć oceny bardzo dobrej.

9. SPOSOBY POWIADAMIANIA RODZICÓW I UCZNIÓW O OCENACH. ZASADY WGLĄDU DO PISEMNYCH PRAC KONTROLNYCH

Informacje o ocenach cząstkowych mogą być przekazywane uczniom i rodzicom:

- w formie pisemnej

- za odpowiedź, za zadanie domowe, za aktywność, za zadanie dodatkowe – w zeszyte przedmiotowym
- za sprawdzian, kartkówkę – zapis w zeszyte przedmiotowym lub kontaktowym,
- za zadanie domowe – w zeszyte ćwiczeń

-w formie elektronicznej

- wpis do dziennika elektronicznego

- w formie ustnej oceny za aktywność, odpowiedź, pracę w grupie i zadania dodatkowe są przekazywany uczniom bezpośrednio na lekcjach, rodzice informowani są o ocenach podczas konsultacji, zebrań z rodzicami oraz indywidualnych rozmów.

Oceny semestralne i roczne zapisane w dzienniku lekcyjnym i elektronicznym przekazywane są podczas wywiadówek z rodzicami.

Uczeń ma prawo wglądu do sprawdzianów podczas ich omawiania oraz indywidualnie na ustną prośbę.

Rodzie może obejrzeć pracę dziecka podczas zebrań z rodzicami i konsultacji. W wyjątkowych sytuacjach, na pisemną prośbę rodzica istnieje możliwość zabrania pracy do domu. Prośba taka powinna zawierać informację o sposobie i terminie zwrotu sprawdzianu.

Uzasadnienia ocen ze sprawdzianów i kartkówek uczniowie wklejają do zeszytu przedmiotowego.

10. OPIS DODATKOWYCH WYMAGAŃ FORMOM PODLEGAJĄCYM OCENIANIU

W pracach konstrukcyjnych, rysunkach, plakatach, itp. Oceniane będą, oprócz poprawności merytorycznej, także staranność wykonania oraz wkład pracy ucznia.

Przy ocenianiu pracy w grupie będzie brany pod uwagę nie tylko efekt końcowy, ale też wkład pracy poszczególnych członków grupy. Uwzględniane będą przy tym samoocena oraz ocena kolegów z zespołu.

11. DODATKOWE ZADANIA PODLEGAJĄCE OCENIANIU

Dodatkowo oceniane będą: aktywność pozalekcyjna: udział w konkursach, wykonywanie pomocy naukowych, plakaty, dobrze napisane diagnozy, aktywność na zajęciach pozalekcyjnych, itp.

12. JAKIE PRAWA PRZYSŁUGUJĄ UCZNIOM W PROCESIE OCENIANIA?

Uczeń ma prawo:

- ✚ dwa razy w semestrze zgłosić brak zadania domowego – zaznacza się w dzienniku lub notatniku nauczyciela symbolem „bz”. Każdy następny brak zadania powoduje wpisanie do dziennika oceny niedostatecznej.
- ✚ dwa razy w semestrze zgłosić nieprzygotowanie do lekcji (nie opanowanie materiału) – zaznacza się w dzienniku lub notatniku nauczyciela symbolem „np”. Każde następne nieprzygotowanie powoduje wpisanie do dziennika oceny niedostatecznej.
- ✚ w przypadku sprawdzianów, zapowiedzianych kartkówek i zadaniach długoterminowych braki zadań nie są uwzględniane.

W przypadku nieobecności na lekcjach trwającej jeden dzień uczeń ma obowiązek uzupełnienia zaległości na najbliższą lekcję. Jeżeli nieobecność trwała dłużej uczeń powinien nadrobić brakujący materiał w ciągu tygodnia.

W każdym z wyżej wymienionych przypadków uczeń informuje nauczyciela o braku zadania lub nieprzygotowaniu na początku lekcji.